

RECENZII ȘI CONSEMĂRI

UN PORTRET BIBLIOGRAFIC

*Maria PILCHIN,
scriitoare*

Volumul biobibliografic *Nicolae Mătcaș: risipă și măsură* (Chișinău, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, 2020) este consacrat aniversării a 80 de ani de la naștere a distinsului pedagog, lingvist, savant, publicist, redactor, poet, om de stat și tribun al mișcării de renaștere națională a românilor basarabeni – dl prof. Nicolae Mătcaș. Bibliografia reflectă prodigioasa activitate a acestei personalități marcante și constituie rezultatul unui efort de valoroasă și aplicată cercetare bibliografică realizată la BM.

Lucrarea, elaborată în cadrul Secției „Studii și Cercetări”, este alcătuită de dr. hab. Elena Ungureanu și bibliotecara Maria Cudlenco. Redactarea bibliografică a fost realizată de Clăudia Tricolici. Dr. conf. Lidia Kulikovski este coordonatoarea proiectului de cercetare bibliografică. Proiectul editorial este îngrijit de dr. Mariana Harjevschi. Cartea a avut drept punct de reper o microbibliografie alcătuită de Maria Cudlenco cu ocazia aniversării a 70 de ani ai omului de cuvânt Nicolae Mătcaș. Publicația recentă reprezintă un concept regândit, completat și prelucrat, chiar modificat compozițional – au mai fost adăugate mai bine de 500 de surse. Biobibliografia are o structură bine îmbinată

și întregită, una care respectă criteriul cronologic de ordonare a materialului. În cadrul unui an, este respectată ordinea alfabetică a descrierilor. Trebuie să menționăm că astfel de produse editoriale scot Biblioteca Municipală din rând, anunțând faptul că aici există un atelier prolific de cercetare bibliografică, care, la nivelul spațiului românofon, servește și de școală care determină anumite direcții, în acest sens.

Cititorii sunt întâmpinați de o „Notă asupra ediției” în care află că unul din obiectivele principale ale acestei lucrări este „re-aducerea în spațiul public a imaginii învățătorului nostru Nicolae Mățaș și a întregii dumisale activități”. Tabelul cronologic înlesnește receptarea materialului care urmează, conturând o hartă mentală a spațiului și timpului – acele coordonate individuale care constituie devenirea unui om. În primul capitol, „Nicolae Mățaș – tribun și estet”, reperăm două studii biografice (semnate de cele două autoare) și un interviu (realizat de Alina Chiriac-Ivașcu și Elena Ungureanu) care configurează parcursul ideatic al intelectualului Nicolae Mățaș. „Numai în miezul limbii” este capitolul care reflectă viziunile savantului Nicolae Mățaș asupra problemei lingvistice din Basarabia. Îl putem citi și ca pe o radiografie a acelor timpuri de căutări identitare. Al treilea capitol „Microfonul 3 sau Unul între mulți” conține cele mai reprezentative articole despre activitatea de apărător consecvent al ideii naționale și al limbii române în Basarabia. Creația poetică a lui Nicolae Mățaș este analizată în capitolul „Prelat al limbii”. Apoi urmează nemijlocit „Bibliografia”, care ocupă 122 de pagini și care contribuie la creionarea unui portret complex al personalității marcante care este Nicolae Mățaș. Volumul conține și trei indexuri: de nume, de publicații periodice și de resurse electronice. În „Ultimul Laocoon” reperăm câteva aprecieri selective ale contemporanilor (Ion Ungureanu, Tudor Opriș, Silviu Berejan, Mihai Cimpoi, Alexandru Bantoș, Gheorghe A. Stroia și alții). „Engrame” adună 15 răvașe pentru prof. Nicolae Mățaș (Ion Condrea, Zinaida Condrea, Rodica Gavriliță, Aliona Zgardan-Crudu, Marcela Vâlcu-Șchiopu, Ludmila Armașu-Canțâr, Constantin Șchiopu, Maria Munteanu-Hadârcă, Ion Bârbuță ș.a.). Apoi urmează un „Adagio” semnat de Elena Dumeniuk. Se încheie bibliografia cu mulțumirile adresate tuturor celor care au contribuit la elaborarea prezentului volum.

Publicația este utilă cercetătorilor procesului lingvistic, literar și cultural, profesorilor, jurnaliștilor din domeniul cultural și educațional, bibliotecarilor, studenților, elevilor și publicului larg. Volumul vine spre un orizont de așteptare bine conturat – nevoia de a reconstitui momente și evenimente de impact din istoria noastră recentă și de a da publicului larg figuri exemplare precum este Nicolae Mățaș!

**JOZEFINA CUȘNIR:
REACTUALIZAREA CONSTANTELOR
DINAMICE ALE UMANIZĂRII MITULUI
ÎN PROZA INTELECTUALĂ
A SECOLULUI AL XX-LEA**

*Elena PRUS, dr. hab., prof. univ.,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova*

Lucrarea dnei dr. Jozefina Cușnir *Феномен гуманизации мифа в интеллектуальной прозе XX века (Fenomenul umanizării mitului în proza intelectuală a secolului al XX-lea*. Chișinău: Pontos, 2017. – 352 p.) este un proiect investigațional care propune un demers novator spre esența relației dintre mit și literatură în constituirea sa permanentă. Lucrarea prezintă o cercetare serioasă cu deschideri și extensii noi asupra corelației dinamice ale mitului cu literatura și a perspectivelor pe care problematica dată le oferă în planul literaturii comparate. Urmărind supraviețuirea, evidentă sau mai puțin evidentă, a miturilor în actul literar contemporan, autoarea se axează pe umanizarea procesului de mitizare, pe percepția mitului înnoit și pe procesul de mitizare istorico-literară.

Actualitatea cercetării Jozefinei Cușnir este determinată de faptul că umanizarea mitului în proza intelectuală a secolului al XX-lea este pentru prima dată conceptualizată în această lucrare ca fenomen literar holistic și uniform verificabil. După cum se cunoaște, termenul „umanizarea mitului”, introdus de Thomas Mann (1942), a intrat demult în circuitul științific, corelația „mit – literatură” constituind un subiect semnificativ, recunoscut la nivel general, al gândirii științifice a secolelor XX-XXI. Examinarea acestei probleme necesita o abordare sistemică, care să ia în considerare